

נח:

עין משפט
נר מצוה

כיצד מעברין פרק חמישי עירובין

מסורת הש"ס

(א) [נפיש] ירש"י לעיל. (ב) ד"ה
והאמר ר' (ג) לעיל לה:
(ד) [נפיש] להאמר. (ה) [נפיש]
חוס' לקמן טו. ד"ה פסול:
(ו) [נפיש] ד"ה ובעלה:
(ז) רש"י (י) [ומהא דירוש']
לחמני' דלמך הדיוט
שכינה אין שומעין משפט
כפושט. מ"ע. [ועין]
תוספות מ"ט ע"ה דכ"ה
מ"ע.

הגהות הב"ח

(א) נפ' אמר רבה בר אבא
(נקיטין) ח"ת וי"ב פ"א
אין זה וכן נאספ' לא ברב
ליה ופ"ה לעיל ד' לה פ"ב:
(ב) שם אין מקדיין לא
בערי מקלט ולא בעגלה
ערושה מפני כ"י כ"ל:
(ג) רש"י ד"ה אלל אם וי'
ד' תחת אין מדרוש משפט
מדת כ"ל וי"ב מידת
נמק: (ד) ד"ה מפני וי'
הנלק' לא משמעין כ"י
מדי: (ה) חוס' ד"ה אלל
וכי' ומרסו יתאכיל כשר
מסר ליה במתקלחא כ"י
פ"י משויה במשקולת:
(ו) בא"ד ככל תוס' ה"ה
דא"ו למדוד:

מוסף רש"י

נקיטין.
מאנוטין. מנהג מרומיט
נע"ר (ה). אין מקדיין
לא בעגלה ערושה.
כפ"ה למדוד את הערס
שפניות החלל לידע א"ו
היא קרובה מחולק. מוד
את הכרס ואת נפשות
כמות שכן ופ"ה על פי
השמואל מרבה את המדה
ומחזיק את העיר (רש"י
ד"ה). ולא בערי מקלט.
במחוס ערי מקלט. דק"ל
מחוס (א). כ"ס ששיר
קולטת כן מחומות קולט
(רש"י ד"ה).

אלל אם ה"ה חוט המשקולת יורד כנגדו. שפמו וקופה מאד שאין
מתרחקת שפת תחתיו מכנגד שפת גובה ד"ה אין (ו) מידת מדרשו
ממעט מידת תחתיו ע"י קידור אלל כנגדו למחוי ומודד קרקעיתו
מידה יפה כקרקע חלקה ויואל לשפמו ומשלים מדמו והולך: כמה

שומקו של ג"ה. דנימא מכליו כשהוא
רחב כ' אלפים. אלל יותר מכאן
אפי' יכול להכליעו אינו מכליעו אלל
מקדד: הסס כשאין חוט המשקולת
יורד כנגדו. פלוגמא דמ"ק ואחרים
הלך כיון דחוי להליך קצת אלוין
כ"ה לחומרא: עד כמה. יתרחק
המשקולת מכנגדו דקרי ליה אין יורד
ונחמיר כ"ה: כמחלקט' י' מחור ד'.
הכל ללקוט כמה הוא מנגביו והולך
מואל י' עפ"ה גובה קודם שגיע
להליך ד"ה אלל מתוך חמש כקרקע
חלקה דמי ומודדו מידה יפה ואין
כלל לא הכליעו ולא קידור: מפני
לקולא. כהר משופע הוא דנענין
הכליעו או קידור אלל בזקוק אומד
בעלמא: שלא ילא חוץ לחומס. ה'ה
פרשין (ע"ה): כערי מקלט. כמחוס
ערי מקלט לקולט דמקן (מסכת י"א):
כ"ס ששיר קולטת כן מחומה
קולט: כעגלה ערושה. כשמודדין
לידע א"ו היא קרובה אל החלל:
מפני. שמודדתו מן המחוס: הכל:
(ו) לא משערין כהו מדי אלל מודדין
הרים וגאיות כקרקע חלקה:
מתני' ה"ה אין מודדין אלל
מומחה. בקי מדידה: ריבה
במקום אחד ומיעט במקום אחר.
שנמצאו סימני מחוס קצין זה ארובין
וזולטין מכנגד סימני מחוס קצין
שנגדו: שומעין מקום שריבה.
(ומה) ומולטין מדה הקצרה כנגדה
מפני שלא מחס מחמלה החלל כל
זכרו ומתקצר וזריך למתחו בכל כחו
והכי תניא נמי בחוספתא [פס"ד]: ריבה
לא' ומיעט לאחר. מפרש בגמ' [נפ"ה].
שלא אמרו חכמים כו'. כנגדו שלא
לנאח חוץ לחומס לא אמרו להחמיר
במחומין אלל להקל במחומין:
גמ'

(ישעיה מד) (י) יתסר במתקלח אפי' יהא משופע כשיפוע הרבה נקרא משקולת הואיל והוא משופע וחלק ביותר וה"פ לא שנו אלל שאין חוט המשקולת
יורד כנגדו פ"י שאין בחוט המשקולת שיוכל אדם לרדת בו ולעלות דהואיל דלא חוי להליך הקילו בו להכליעו אלל חוט המשקולת יורד כנגדו שיש
בו מורד לירד ולעלות לא הקילו להכליעו אלל מודדו מידה יפה לגמרי כי ההיא דלקמן דמן הדין כ"ה היה (ו) למדוד כל השיפוע כדאמרין
לקמן אין מקדיין לא בערי מקלט כ' אלל שנחמיון הקילו להכליעו כשאין חוט המשקולת יורד כנגדו וכמה עומקו של ג"ה דנכליעין
א"ר יוסף אלפים אלל מאלפים ואין לא דיון דהוי כמחוס שבת אין להקל בו הסס כשאין חוט המשקולת יורד כנגדו פ"י ר"ה יוסף
קא' אמתימין כשאין (מודד) חוט המשקולת יורד כנגדו ולכן מכליעין אפי' ביותר מאלפים ורבנן ואחרים כמחוס המשקולת יורד
כנגדו דחוי להליך ופ"ה מכליעין למד עד ק' כמה ולמד עד אלפים ולהאי לישנא בתרא דרב יוסף הא דמפליג רב יהודה לעיל
בחוט המשקולת יורד כנגדו היינו ביותר מק' לרבנן או ביותר מאלפים לאחרים עד כמה פ"י עד כמה יהיה הגוף שמכליעין עד
ד' אלל שפות מד' יורד כקרקע חלקה ומודד הכל אלל מתקלט י' מתוך ארבע אומדו והולך לו פ"י ר"ה דדוקא כהר שעשוי כ"י
שמים הקילו להיות אומדו אלל ג"ה ששיר כ"י א"ה דרך ששירין גאיות ועמקין סביבות העיר לחחק לא הקילו להיות אומדו
אלל אפילו אין חוט המשקולת יורד כנגדו דלא חוי להליך מכליעו וכן גדר ורבינו שמואל גרס לעיל דברייתא הגיע לכוהל יתור את
הכוהל והכי איתא בחוספתא [פס"ד] פ"י יתור כל שיפוע הכוהל ומוקי לה דנימא תשימשה ויהיו במתקלט י' מחור ה' ומתימין דמכליעו
היינו במתקלט מתוך ד' והכי נמי מוקי לה רבא בלישנא קמא והא דקאמר ההס דנימא כ' היינו משום דברייתא גופא מיימי
אזב גררר ושיין שפיר לישנא ההס לא שנו דמכליעו אלל כשאין חוט המשקולת יורד כנגדו כיון דליכא ד"ה לא כעלי וזריך להכליע
אלל חוט המשקולת יורד כנגדו כיון דאין כשיפוע ד"ה ועוד דלוקימנא מתמיתין בדלא יתחא תשימשה מדלג השיפוע ומודדו מידה
יפה וכמה עומקו של ג"ה דלא כעלי ד"ה ומכליעו אמר רבי יוסף אלפים אלל טפי מאלפים אפילו ארבע אמות אחר או יותר
מדלג כל השיפוע ומידת חכמים כן הוא כשיפוע כ"ה חסיי ואפילו כמחוס מק' וד' אמות או יותר חסיי עד אלפים
טפי לא חסיי איתיביה אביי עמוק ק' מכליעו ואם לאו אין מכליעו אלל מדלג כל השיפוע הוא דאמר כאחרים איכא דאמרי אמר
רב יוסף אפילו ביותר מאלפים לא כעלי ארבע אמות ומכליעו ה"ה ההס כמחוס יורד כנגדו פירוש דרבנן ודאחרים דפחות מאלכרע

חסיי עד ק' לרבנן או עד אלפים לאחרים הכא כשאין חוט כו' דד' אמות חסיי ולא כעלי אפילו ביותר מאלפים:
אין מודדין אלא מן המומחה. פ"י ר"ה דרך יסרה ומכוונת כנגד העיר (ומומחה מלשון ומחה על כתף יס כנרת (במדבר ד')
שלא ילך לגדי העיר למדוד שם אלפים לפי שפעמים יס שם קרקע חלקה ויחוי למדוד ואחר כך יהיה זופה וכל לו כנגד
העיר וזופה כנגד מידתו אין לו לעשות כן משום דפעמים יס כנגד העיר הרים וגאיות שיש לו להכליע או לקדד:

למקום

איכא דאמרי א"ר יוסף אפילו יותר מאלפים. ומסיק רב יוסף
כשהחוט יורד כנגדו איירי ולפי המסקנא זו לא קאי רב
יוסף אלהלעא כדאמר עד השתא דהא אמרין לעיל דמודדו מידה
יפה אלל אדרב יהודה קאי דאמר כשהחוט יורד כנגדו מודדו מידה
יפה וקמ"ל דאפילו יתיר מאלפים

מודדו מידה יפה:
וכי אין חוט המשקולת יורד כנגדו
עד כמה אמר אביי עד ד"ה.
פ"י רבינו שמואל ואין חילוק בין
עמוק ג' לך' או אלף או אלפים אפי' פ'
שז' אמות שיפוע של דבר מועט נוח
להשתמש יותר מארבע אמות שיפוע
של דבר גדול:

אבל מתקלט י' מתוך ה' מודדו
מידה יפה. (ו) ה"ה מודדו
מידה יפה [ד"ה] דהכל לא פ"ה כההיא
לעיל שמדלג כל השיפוע אלל אדרבא
אין מכליעו ואין מקדד אלל מודד כל
השיפוע דקרקע חלקה דמיא ונראה
ד"ה כניא וגדר חס מתקלט י' מתוך
ה' דקרקע חלקה דמי והשתא איכא
ד' דינים כנחל ור' דאם מתקלט י'
מתוך ה' מודד כקרקע חלקה ואם
מתקלט י' מתוך ד' מכליע ואם אין
יכול להכליע מקדד ואי לא יתחא
תשימשה אומדו והולך לו ואם חוט
יורד כנגדו מדלג כל השיפוע ונציא
כ"ה. אמר אביי עד
ארבעה. וירושלמי כ"ה
מורדין את הנחל. צו
מלפניה ורבה מלפניה
עד ג' אמה אתה רואה
אוחו כאילו (רואה) [מלא]
עבר או ערווה. ואם לאו
אתה רואה אותו כאילו
מטרס ועולה ונציא
יורד. היה הנחל מטרס
ד' חסר. א"ר נטל
מפנות ומפסי בה בעיני
כמיוסר וחזר ערשה כן
היה. הגיע לר' מכליעו
וחזר למידתו. אמר רבה
לא שנו אלא (נחל) (בהר)
המתקלט עשרה מתוך
ארבעה מטרס עליה כ"ה
בשמיטה ית' משיעור
שליש ואין חסל נחת.
אבל הר המתקלט י'
ספחים מתוך (ד') [ה']
אמות. נוח הוא למידה.
מודדו מידה יפה.
בשמיטה שלישי. כי הא
דתיא כל כוכשי חסין
שליש אכות לאמה חסין
מכבשו של מוכח שהוא
מתוך שלוש ונחצה
ואזכר. ונציא אבנע"ה.
ולבד שלא יצא חוץ
לחומס. מאי כ"י שלא
ליבא לטעת הרואה
ויאמרו מידת חומותין באה
לכוון. ואם אפי' יכול
להכליעו מקדד. כיצד
מקדד תנא תחתון כנגד
לבו ועיניו כנגד
כנגדו. אמר אביי
ר' תנאן אמר רבה בר
אבהו. אין מקדיין לא
בעגלה ערושה. ולא בערי
מקלט. מפני שהן של
חורו. מפני שהן של
א"ה מן המומחה. פירוש
מקום שיהיה מלשון ומחה
[על כתף יס כנרת].

(ישעיה מד) (י) יתסר במתקלח אפי' יהא משופע כשיפוע הרבה נקרא משקולת הואיל והוא משופע וחלק ביותר וה"פ לא שנו אלל שאין חוט המשקולת
יורד כנגדו פ"י שאין בחוט המשקולת שיוכל אדם לרדת בו ולעלות דהואיל דלא חוי להליך הקילו בו להכליעו אלל חוט המשקולת יורד כנגדו שיש
בו מורד לירד ולעלות לא הקילו להכליעו אלל מודדו מידה יפה לגמרי כי ההיא דלקמן דמן הדין כ"ה היה (ו) למדוד כל השיפוע כדאמרין
לקמן אין מקדיין לא בערי מקלט כ' אלל שנחמיון הקילו להכליעו כשאין חוט המשקולת יורד כנגדו וכמה עומקו של ג"ה דנכליעין
א"ר יוסף אלפים אלל מאלפים ואין לא דיון דהוי כמחוס שבת אין להקל בו הסס כשאין חוט המשקולת יורד כנגדו פ"י ר"ה יוסף
קא' אמתימין כשאין (מודד) חוט המשקולת יורד כנגדו ולכן מכליעין אפי' ביותר מאלפים ורבנן ואחרים כמחוס המשקולת יורד
כנגדו דחוי להליך ופ"ה מכליעין למד עד ק' כמה ולמד עד אלפים ולהאי לישנא בתרא דרב יוסף הא דמפליג רב יהודה לעיל
בחוט המשקולת יורד כנגדו היינו ביותר מק' לרבנן או ביותר מאלפים לאחרים עד כמה פ"י עד כמה יהיה הגוף שמכליעין עד
ד' אלל שפות מד' יורד כקרקע חלקה ומודד הכל אלל מתקלט י' מתוך ארבע אומדו והולך לו פ"י ר"ה דדוקא כהר שעשוי כ"י
שמים הקילו להיות אומדו אלל ג"ה ששיר כ"י א"ה דרך ששירין גאיות ועמקין סביבות העיר לחחק לא הקילו להיות אומדו
אלל אפילו אין חוט המשקולת יורד כנגדו דלא חוי להליך מכליעו וכן גדר ורבינו שמואל גרס לעיל דברייתא הגיע לכוהל יתור את
הכוהל והכי איתא בחוספתא [פס"ד] פ"י יתור כל שיפוע הכוהל ומוקי לה דנימא תשימשה ויהיו במתקלט י' מחור ה' ומתימין דמכליעו
היינו במתקלט מתוך ד' והכי נמי מוקי לה רבא בלישנא קמא והא דקאמר ההס דנימא כ' היינו משום דברייתא גופא מיימי
אזב גררר ושיין שפיר לישנא ההס לא שנו דמכליעו אלל כשאין חוט המשקולת יורד כנגדו כיון דליכא ד"ה לא כעלי וזריך להכליע
אלל חוט המשקולת יורד כנגדו כיון דאין כשיפוע ד"ה ועוד דלוקימנא מתמיתין בדלא יתחא תשימשה מדלג השיפוע ומודדו מידה
יפה וכמה עומקו של ג"ה דלא כעלי ד"ה ומכליעו אמר רבי יוסף אלפים אלל טפי מאלפים אפילו ארבע אמות אחר או יותר
מדלג כל השיפוע ומידת חכמים כן הוא כשיפוע כ"ה חסיי ואפילו כמחוס מק' וד' אמות או יותר חסיי עד אלפים
טפי לא חסיי איתיביה אביי עמוק ק' מכליעו ואם לאו אין מכליעו אלל מדלג כל השיפוע הוא דאמר כאחרים איכא דאמרי אמר
רב יוסף אפילו ביותר מאלפים לא כעלי ארבע אמות ומכליעו ה"ה ההס כמחוס יורד כנגדו פירוש דרבנן ודאחרים דפחות מאלכרע

חסיי עד ק' לרבנן או עד אלפים לאחרים הכא כשאין חוט כו' דד' אמות חסיי ולא כעלי אפילו ביותר מאלפים:
אין מודדין אלא מן המומחה. פ"י ר"ה דרך יסרה ומכוונת כנגד העיר (ומומחה מלשון ומחה על כתף יס כנרת (במדבר ד')
שלא ילך לגדי העיר למדוד שם אלפים לפי שפעמים יס שם קרקע חלקה ויחוי למדוד ואחר כך יהיה זופה וכל לו כנגד
העיר וזופה כנגד מידתו אין לו לעשות כן משום דפעמים יס כנגד העיר הרים וגאיות שיש לו להכליע או לקדד:

(א) שם נמי ח"י ופ"ה לעיל
ופ"ה חוס'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones